

være tilstrækkelig tung, dersom man ønsker at køre med tospand, men antagelig tilstrækkelig for prøver med enkelte hingste.

Trækraftmåleren er tilbudt leveret for ialt 2000 danske kr. Den vil antagelig kunne leveres i lidt kraftigere dimension fremstillet her i landet for ca. samme beløb eller lidt mindre. Af vogne er f. eks. alle 85 hk modeller af Ford siden 1938 velegnede.

Th. Vendelbo Andersen.

Litteratur.

Nogle af årets lommebøger.

Hvad lommebøger for landbruget angår, kan forsynings-situationen vist betegnes som særdeles tilfredsstillende. I løbet af en uge kom ikke mindre end 3 med nogenlunde samme navn, nemlig *Landbrugets lommebog*, *Anders Nielsens Lommebog for landmænd* og *Landmandens lommebog*. For de 2 sidstnævntes vedkommende ligger også stoffet og dets opstilling hinanden forbløffende nær.

Landbrugets lommebog for 1950 foreligger som 5. årgang og er som i de tidligere år redigeret af landbrugskandidat *Alfred Larsen*, Foreningen af danske Landbrugskandidater.

Foruden et antal små, aktuelle artikler af kendte landøkonomer findes rigelig plads til notater for hver dag året igennem. Navnlig hvad dette sidste angår, afviger den fra flere af de øvrige lommebøger. *Landbrugets lommebog*, der er på 284 sider, er udsendt fra Landbrugsforlaget og koster 4,50 kr. Den fås i boghandelen.

Anders Nielsens Lommebog for landmænd, der er udkommen siden 1898, er siden 1940 redigeret af forstander *Karsten Iversen*, Askov. Også den bringer som sædvanlig foruden kalenderstoffet et antal lødige artikler om aktuelle problemer inden for landbruget, skrevet af anerkendte fagmænd. For-

uden de sædvanlige landbrugsstatistiske oplysninger er der plads til regnskabsnotater af næsten enhver art, som forekommer inden for landbruget. Den er på 246 sider og koster 3,75 kr.

Lommebogen, der tidligere er udkommet på Gyldendals Forlag, er i år af Anders Nielsens slægt overdraget til Andelsudvalget, der har udsendt den på Det danske Forlag. Den fås enten direkte fra forlaget, fra Landhusholdningsselskabet eller gennem brugsforeningerne. På grund af boghandler-boycot'en mod Det danske Forlag fås den ikke i boghandelen.

Landmandens lommebog for 1950, der i nogen grad er en ny lommebog, er udsendt af Gyldendal under redaktion af sekretær J. K. Haugaard, Foreningen af jydsk Landboforeninger. I forordet nævnes det, at »Anders Nielsens lommebog for landmænd«, der siden 1934 har været udgivet sammen med Gyldendals »Landmandens lommebog«, efter arvingernes ønske er overgået til andet forlag. Efter forlagets ønske svarer den nye udgave af »Landmandens lommebog« så vidt muligt i form og indhold til den tidligere udgivelse«. — Hvis der hermed hentydes til Anders Nielsens lommebog, må det siges at være lykkedes forbavsende godt. Man skal se nøje efter for at konstatere forskellen. Lommebogens standard er derfor også god. Den er på 244 sider, koster 3,85 kr. og fås i boghandelen.

Det hele er imidlertid ikke sagt med få anerkendende ord. Udgivelse af lommebøger er en forretning som alle andre, og i sådanne anliggender gælder særlige regler. Forretningsmæssigt er der næppe noget at sige Gyldendal på. Det har forlaget ganske givet sikret sig. For almindelige mennesker ser det imidlertid underligt ud, at man afgiver en bog til et andet forlag efter udgiverens ønske og så bagefter selv udgiver en ganske tilsvarende. Her er åbenbart et punkt, hvor begrebet loyalitet udlægges forskelligt.

C. A. K.

Mindre meddelelser.

Generalforsamling i Landhusholdningsselskabet.

Den årlige generalforsamling i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab afholdes onsdag den 7. december 1949 kl. 13 i selskabets mødesal, Prinsens Palæ (Nationalmuseet), Frederiksholms Kanal 12, København.

Foredrag i Landhusholdningsselskabet.

I forbindelse med selskabets generalforsamling den 7. december afholdes et foredragsmøde.

Onsdag den 7. december kl. 15^{1/2}

*i selskabets mødesal, Prinsens Palæ (Nationalmuseet),
Frederiksholms Kanal 12, København:*

SEKRETÆR JOHAN ROTTENSTEN

OM

*Jugoslaviens landbrugsmæssige og
politiske Forhold.*

Konsulentmødet i 1950.

Under forudsætning af at fornøden bevilling opnås, er det hensigten at afholde konsulentmøde i februar 1950.

Mødet vil som i de foregående år blive afholdt den sidste fredag-lørdag i februar måned (24. og 25.).

Udvalget vedrørende konsulentmøde-tilrettelæggelsen holder møde umiddelbart efter jul og beder derfor enhver, der måtte have forslag at stille angående emner eller foredragsholdere for det kommende konsulentmøde, om snarest at indsende sådanne under adresse: Konsulentmøde-udvalget, Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Rolighedsvej 26, København V.

Maskin- og traktorkursus for landmænd.

Interessen for landbrugets mekanisering, og særlig dets interesse for traktoren, har bevirket, at »Udvalget for Afholdelse af Maskinkursus for Landmænd« har ændret undervisningsplanen således,

at undervisningen i højere grad end tidligere koncentreret om motorer og traktorer.

Ved en mere intensiv udnyttelse af tiden i de 12 undervisningsdage kan det dog undgås, at øvelserne med de egentlige landbrugsmaskiner — deriblandt mejetærskere — bliver formindsket.

Ved alle »Maskinkursus for Landmænd« i vintermånederne er der altid den mangel, at eleverne ikke kan komme til at arbejde med traktoren i marken.

Udvalget har derfor påtænkt at afholde nogle kortvarige »Markkursus« i efteråret for de elever, der har gennemgået ovennævnte maskin- og traktorkursus, men ikke har haft lejlighed til at tilegne sig den manuelle færdighed i kørsel med traktor og diverse redskaber.

Der afholdes følgende kursus i København:

Maskin- og traktorkursus I fra 30. januar til 11. februar 1950.
 » » » II » 13. til 25. februar 1950.

Følgende kursus afholdes i Horsens:

Maskin- og traktorkursus III fra 9. til 21. januar 1950.
 » » » IV » 6. til 18. februar 1950.
 » » » V » 20. februar til 4. marts 1950.

Betaling for hvert kursus er 80 kr., men ubemidlede landmænd kan forvente nogen støtte til ophold og rejse, hvis de inden 15. december indsender ansøgning derom til *den stedlige landboforening*.

Udvalget råder endvidere over enkelte hele og halve fripladser, der gives til særlig dygtige og trængende elever. Da en del elever kan få gratis logi på Institutet's sovesal, når ansøgning herom indsendes i tide, vil udgifterne være overkommelige, selv for mindrebedemlede.

Alle nærmere oplysninger med program, indmeldesskema og skema til ansøgning om understøttelse fås ved henvendelse til Teknologisk Institut, Hagemannsgade 2, København V.

Indmeldelse til »Markkursus« sker ved afslutning af Maskin- og traktorkursus.

Et nyt fremstød for rationel fodring.

I sin landøkonomiske månedsoversigt i radioen for oktober kom forstander *Johs. Petersen-Dalum* ind på en omtale af vinterens foderplanlægning og sagde bl. a.:

»Vort forsøgsvæsen har forlængst ud fra meget omfattende fodringsforsøg skaffet os gode oplysninger om, hvordan husdyrenes foder skal sammensættes, for at vi kan få det bedst mulige resultat.

Nu gælder det så om at få det omsat i praksis ved hjælp af en grundigt gennemtænkt plan for vinterfodringen. Også på dette område har der været arbejdet gennem mange år. Alligevel er der endnu et godt stykke vej tilbage, inden man i alle landbrug får sat system i fodringen. I en del kontrolforeninger har kontrol-assistenterne udført et godt arbejde, ikke alene med at fastslå køernes ydelse, men også med at give oplysninger om, hvad køerne til gengæld skal have af foder. Nu i de senere år er arbejdet taget op i større stil inden for enkelte landboforeninger, og her er endnu en rig arbejdsmark at dyrke op. I den sidste beretning fra Horsens Landbrugsforening, hvor arbejdet med foderplanudarbejdelse er taget op i større stil, fandtes der eksempler på, hvor forkert fodringen kan være gennemført, og hvor stor en fremgang der kan opnås ved at rette det forkerte forhold.

Hvad går da dette arbejde ud på? I enkeltheder kan jeg ikke komme ind på det her, men sagt i grove træk laver man et overslag over anvendelse af grovfoderet for den kommende vinter, og ikke alene sådan, at man ved, hvor meget der må bruges fra dag til dag eller fra uge til uge, men også således, at grovfoderet fordeles bedst muligt imellem de enkelte dele af husdyrholdet. På grundlag af dette overslag udarbejdes derefter foderplaner, der angiver, hvor meget der skal gives til de forskellige foderklasser, og hver gang køerne kontrolleres, sættes de i foderklasse. Alt det der, er der egentlig ikke noget afgørende nyt i; det er *Lars Frederiksen's* foderplaner anvendt efter hans egne ideer. Alligevel er der grund til at fremhæve, at der i enkelte foreninger ved hjælp af konsulenterne gøres et arbejde for at få fodringen gennemført rigtigt. Husdyrbrugsarbejdet har nemlig slagside; der er gjort mere ud af avlsarbejdet end af arbejdet med at tilrettelægge fodringen. Der synes nu at være en tendens til, at dette forhold bliver rettet, og det er kun glædeligt, at der bliver lidt mere balance i tingene.

Tørstofindholdet i rodfrugter 1949.

Gennem Statens Planteavlsudvalg er der ved forstander *J. C. Lunden*, Statens Forsøgsstation, Lyngby, indsamlet materiale fra statens forsøgsstationer, forædlingsvirksomheder, laboratorier, lokale markforsøg, kontrolforeninger m. fl. til belysning af rodfrugternes tørstofindhold.

På grundlag af resultater fra undersøgelse af 5 655 roeprøver i 1949 er der beregnet følgende gennemsnitlig tørstofprocent i rodfrugterne samt tilsvarende kg roer til 1 foderenhed à 1,1 kg tørstof og kg kartofler à 1 kg tørstof:

	Tørstofprocent		kg roer til 1 F.E.	
	Øerne	Jylland	Øerne	Jylland
Kålroe, Bangholm	11,4	11,7	9,6	9,4
» Wilhelmsburger	10,6	10,6	10,4	10,4
Barres, Strynø og Ferritslev ...	12,0	12,1	9,2	9,1
» Øtofte og Øtofte Nova ..	14,1	14,6	7,8	7,5
Fodersukkerroe, Pajbjerg Korsroe, og Gul Dæno	15,2	15,3	7,2	7,2
Fodersukkerroe, Gul og Rød				
Øtofte og Hvid Tystofte	16,3	17,3	6,8	6,4
Fodersukkerroe, Pajbjerg Rex..	18,0	18,0	6,1	6,1
Sukkerroe til foderbrug	19,8	20,4	5,6	5,4
Turnips	9,8	10,5	11,2	10,5
Gulerod	14,0	13,7	7,9	8,0
Spisekartofler: King Edward,				
Bintje og Up to date	20,7	21,3	4,8	4,7
Foderkartofler: Deodara, Alpha,				
Odin	23,9	23,4	4,2	4,3
Foderkartofler: Robusta og Dianella	—	26,4	—	3,8

I forhold til gennemsnittet for femåret 1944—48 er i 1949 tørstofindholdet normalt i kålroe, Bangholm i hele landet og i bederoer i Jylland, men det er ca. 1 pct. lavere i kålroe, Wilhelmsburger, godt $\frac{1}{2}$ pct. lavere i kartofler i hele landet og omkring $\frac{1}{2}$ pct. lavere i bederoer på øerne end nævnte gennemsnit.

Inden for de enkelte landsdele varierer tørstofindholdet en del efter de anvendte stammer og de stedlige dyrkningsforhold. På Stevns og Skælskøregnen, hvor virus-gulstot har været udbredt, er tørstofindholdet i bederoerne 1—2 pct. lavere end gennemsnit for øerne.

Prøve med kartoffelsorterere.

Statens Redskabsudvalg lader efter henstilling af Kartoffelavlernes Maskinudvalg foretage en sammenlignende prøve med kartoffelsorterere. Prøven vil omfatte såvel transportable som stationære sorterere og vil for den væsentligste del foregå på Bygholm ved Horsens.

Maskinerne må anmeldes til prøven inden 1. januar 1950 på

særligt skema, der sammen med prøvereglerne kan rekvireres fra *Statens Redskabsprøver, Bygholm, Horsens*, hvortil de transportable maskiner også må indsendes inden 1. januar.

Udkomne bøger.

Økonomisk varmeisolering. Af civilingeniør Poul Becher. Udgivet af Statens Byggeforskningsinstitut. Rapport nr. 1. Med engelsk resumé. 61 sider. (Kbhvn. 1949).

Stambog over Køer af Rød dansk Malke race. XXIX. Bind. Nr. 16 639—17 357. Udarbejdet af de provinsielle fælleslandboforeninger ved konsulenterne N. Bonde, Helmer Hansen, C. P. Knudsen, A. Wulff Pedersen og Jørg. Philipsen. Udgivet af de samvirkende danske landbo- og husmandsforeningers udvalg for stambogsføring ved udvalgets sekretær. XXXII + 914 sider. (Odense 1949).

Stambog over Tyre af Rød dansk Malke race. LIII. Udarbejdet af de provinsielle fælleslandboforeningers kvægavlskonsulenter (se foran). Udgivet af de samv. danske landbo- og husmandsforeningers udvalg for stambogsføring. XXXVII + 208 sider. Ill. (Odense 1949).

Gråsten elevens årsskrift 1949. Jubilæumsskrift 1924—1949. 101 sider. (Ringkøbing 1949).

Varmeisolation af Staldbygninger. 238. Beretning fra Forsøgslaboratoriet. Af Eigil Poulsen. Udgivet af Statens Husdyrbrugsudvalg. 267 sider. Med engelsk resumé. Ill. (Kbhvn. 1949).

Aktieselskabet De Danske Spritfabrikker. Meddelelse nr. II til kontraktavlerne om arbejdet på selskabets forsøgsgårde. 89 sider. (Kbhvn. 1949).

Betænkning angående revision af hegnsløven. Afgivet af den af landbrugsministeriet under 24. april 1946 nedsatte kommission. 93 sider. (Kbhvn. 1949).

22. Beretning om Landsudvalgets Virksomhed omfattende Aaret 1. April 1947—31. Marts 1948. Ved S. C. Svendsen-Tune. Udgivet af Landsudvalget for landøkonomisk Ungdomsarbejde. 40 sider. (Kbhvn. 1949).

Landbrugets prisforhold i oktober måned 1949.

(Ved Det landøkonomiske Driftsbureau).

Tabel 1. Priser i kr. pr. 100 kg.

	1948			1949		
	Hele året	Januar -oktb.	Oktb. måned	Januar -oktb.	Sept. måned	Oktb. måned
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk, ab mejeri (inkl. tillæg)	38,30	38,06	39,50	37,35	36,37	36,37
Smør: Notering	574	559	650	630	600	600
do. do. + tillæg	650	650	650	630	600	600
Ost, 20 pct.	233	233	233	225	210	210
Æg	330	323	355	309	334	336
Slagterisvin (sl. v.)	394	394	394	408	403	400
Slagtekøer, Kbh., 1. kl. (lev. v.)	136	135	138	140	138	138
Stude og kvier, Esbjerg, 1. kl. (lev. v.)	135	134	137	139	137	137
Smågrise, Køge, kr. pr. stk.	92	88	105	116	112	95
Kælvkøer, Odense, 1. kl., kr. pr. stk. ¹⁾	899	892	925	990	975	1000
Unge heste, Odense, kr. pr. stk.	1792	1810	1700	1688	1675	1600
Hvede ²⁾	32,17	31,35	36,25	38,13	42,50	42,50
Rug ²⁾	33,17	32,35	37,25	37,29	36,65	41,81
Byg ²⁾	27,50	27,15	29,25	32,91	41,20	45,63
Havre ²⁾	27,50	27,15	29,25	31,81	35,75	40,13
Kartofler, sælgers st., Sjælland	15,53	16,18	12,00	12,26	15,33	16,00
Runkelroefrø	271	292	183	205	183	188
Kålroefrø	255	283	168	138	115	115
Halvsildig rødkløverfrø	840	830	835	709	603	588
Hvidkløverfrø	1182	1175	1188	1074	900	980
Hundegræsfrø	292	261	368	367	269	438
Alm. rajgræsfrø (tidlige stammer)	153	150	142	179	180	208
Ital. rajgræsfrø	121	119	124	134	130	148
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	63,36	64,73	57,18	47,46	44,50	44,50
Solsikkekager	63,61	64,63	59,18	47,50	44,50	44,50
Kunstgødning:						
Kalksalpeter	24,30	24,72	25,05	24,82	25,15	—
18 pct. superfosfat	13,41	13,48	13,28	13,63	13,00	13,08
40 pct. kaligødning	25,04	24,89	25,35	26,18	25,70	25,90

¹⁾ Bestået tuberkulinprøven.²⁾ Indtil 1. august 1949: Afleveringspris plus tillæg for fuld aflevering. Efter 1. august 1949: For hvede den gældende afleveringspris i de tilfælde, hvor der ikke ønskes ombytningkorn. For de andre kornarter er det købernoteringer på Københavns børs.

Tabel 2. Prisindeks. (Femåret 1909/14 = 100).

	1948			1949		
	Hele året	Januar -oktb.	Oktb. måned	Januar -oktb.	Sept. måned	Oktb. måned
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk	365	362	376	356	346	346
Smør: Notering	275	267	311	301	287	287
do. do. + tillæg	311	311	311	301	287	287
Ost	409	409	409	395	368	368
Æg	280	274	301	262	283	285
Slagterisvin	406	406	406	421	415	412
Slagtekøer (København)	234	233	238	241	238	238
Stude og kvier (Esbjerg)	221	220	225	228	225	225
Unge heste (Odense)	243	246	231	229	227	217
Hvede	233	227	262	276	308	308
Rug	278	271	312	313	307	350
Byg	214	211	227	256	320	354
Havre	228	225	243	264	296	333
Kartofler	414	431	320	336	409	427
Landbrugsprodukter ialt	322	321	325	322	320	320
Føderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	432	441	390	323	303	303
Solsikkekager	494	502	459	369	345	345
Kunstgødning:						
Kalksalpeter	126	128	130	129	130	—
18 pct. superfosfat	227	228	224	230	220	221
40 pct. kaligødning	210	209	213	220	216	217
Kunstgødning ialt	184	185	186	191	188	—
Udsæd (markfrø)	379	379	379	365	365	365